

Utbildningsinspektion i Sätraskolan, förskoleklass och årskurs 1–9 samt obligatorisk särskola årskurs 6–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Sätraskolan	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	7
Bedömning av förutsättningarna	11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Sätraskolan den 30 januari – 1 februari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Sätraskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Sätraskolan intervjuades skolledning, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i olika årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Sätmaskolan

Sätmaskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	55
Grundskola	526
Särskola	8

Uppgifterna är skolans egna, daterade den 30 mars 2007.

Sätmaskolan omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1–9, särskola årskurs 6–8 samt skolbarnsomsorg. Verksamheten är organiserad i åtta olika arbetslag: förskoleklass t.o.m. årskurs 2, två med förskoleklass t.o.m. årskurs 3, årskurs 4–5, årskurs 6–8, årskurs 7–9 samt ett så kallat resursarbetslag för särskolan och särskilda undervisningsgrupper. Dessutom finns ett arbetslag för icke undervisande personal. Arbetslagen i förskoleklass – årskurs 3 innefattar även fritidshemsverksamhet. I årskurs 1–3 finns både åldersblandade och åldershomogena klasser.

Elever med utländsk bakgrund som är nyanlända till Sverige får undervisning antingen i en s.k. språkverkstad (för yngre elever från förskoleklass t.o.m. årskurs 3) eller i en s.k. förberedelseklass (för äldre elever fr.o.m. årskurs 4). Cirka 72 procent av eleverna på skolan har annat modersmål än svenska.

Särskolan startade sin verksamhet vid Sätmaskolan höstterminen 2006 och tog vid tillfället för inspektionsbesöket emot åtta elever i grundsärskolan, årskurserna 6–10.

Inspektionen omfattar förskoleklass, grundskola och särskola. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Sätmaskolan tillhör Skärholmens stadsdel.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sätmaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Sätmaskolan har en bra resultatutveckling avseende elevernas kunskaper och att skolan på ett systematiskt sätt genomför analyser av elevernas resultat, vilka sedan läggs till grund för åtgärder för att utveckla verksamheten. Uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling bedöms hålla god kvalitet. Det finns en stor flexibilitet i det stöd som ges till eleverna och personalen får vid behov handledning av elevvårdsteamet.

Den pedagogiska verksamheten i särskolan håller enligt inspektörernas bedömning god kvalitet och eleverna ges stora möjligheter till ansvarstagande och inflytande över sitt lärande och sin verksamhet.

Däremot behöver skolans arbete med elevernas trygghet, liksom skolans värdegrundarbete, förbättras - detta gäller även särskolan.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör ingen systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan. Detta gäller även särskolans verksamhet (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av likabehandlingsplanen (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)
- Undervisning i svenska som andraspråk anordnas inte för alla elever som behöver det (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Elevers val ges inte i särskolan (2 kap. 7 § särskoleförordningen).
- Modersmålsundervisning erbjuds inte alla elever som är berättigade till det (2 kap. 9 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolans arbete med att tydliggöra utbildningsmålen för eleverna bör förbättras. Detta gäller även särskolan.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utöva inflytande över sitt eget lärande.
- Elevernas trygghet bör förbättras och skolans arbete med att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling stärkas. Detta gäller även särskolan.
- Undervisningen bör, för alla elever, erbjuda en variation i arbetssätt samt i högre grad återspegla läroplanens kunskapssyn och syn på lärandet.
- Särskolan måste upprätta rutiner för att vid behov ta fram åtgärdsprogram.
- Skolans arbete med att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning bör förbättras.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.
- Rektorns roll och ansvar bör tydliggöras för all personal. Med avseende på särskolans verksamhet på Sätterskolan bör även det pedagogiska ledarskapet stärkas och rektorns - och den ansvarige biträdande rektorns - förtrogenhet förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Enligt skollagen skall utbildningen i förskoleklassen ligga till grund för fortsatt skolgång. Inspektörerna bedömer att barnen i förskoleklassen får förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger och att den pedagogiska verksamheten ligger till god grund för barnens fortsatta skolgång. Verksamheten tar enligt inspektörernas bedömning avstamp från barnens lust att lära och präglas av ett lekfullt arbetssätt. Väl utvecklade mål finns framtagna för verksamheten.

De nationella ämnesproven i grundskolans årskurs 5 skall bland annat användas för att lärare skall få stöd i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål i svenska, matematik och engelska. I nedanstående tabell redovisas resultaten för de nationella ämnesproven under perioden 2004-2006.

Tabell 1. Nationella ämnesprov för år 5 i Sätmaskolan. Tabellen anger andelen elever (%) som enligt skolans bedömning uppnått målen i proven.

	År 2004	År 2005	År 2006
Svenska	89	82	83
Engelska	80	80	94
Matematik	81	85	83

Källa: Skolans egna uppgifter

Av tabellen framgår att cirka 80-94 procent av Sätmaskolans elever i årskurs 5 uppnår målen för de nationella ämnesproven. Enligt skolledningen analyseras resultaten regelbundet och resurser sätts in utifrån vad analyserna visar. Till exempel har extra resurser lagts på undervisning i engelska för att kunna möta de behov som elever har som varit nyanlända till Sverige. Detta har påtagligt förbättrat resultaten i engelska.

Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst skall uppnå efter det femte skolåret i samtliga ämnen. I Sätmaskolan genomförs ingen övergripande uppföljning av skolans kunskapsresultat på skolenivå. Skolledningen får information på elevvårdsteamets möten om de elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik samt om de elever som har svårt att nå målen i flertalet av skolans ämnen. För övriga elever saknas en samlad bild över huruvida eleverna i årskurs 5 når målen.

Skolan måste enligt inspektörernas bedömning skaffa sig en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i årskurs 5. Inte heller för eleverna i de tidigare årskurserna finns någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i kursplanerna. Inspektörerna bedömer att även för de yngre eleverna bör skolan skaffa sig en samlad bild av resultaten i samtliga ämnen.

Betygsresultat för årskurs 9 i Sätmaskolan redovisas i tabell 2 nedan.

Tabell 2. Sammanställning av betygsresultat för år 9 i Sätmaskolan jämfört med samtliga skolor i Stockholms kommun samt riket år 2005-2006, enligt Skolverkets uppföljningsstatistik.

	Sätmaskolan		Kommunen		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde¹	202,2	205,7	221,3	221,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	67,5	66,3	75,7	75,1	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationellt program	79,5	80,2	89,2	90,0	89,2	89,5

Av tabellen framgår att resultaten uttryckt i betyg i Sätmaskolan för såväl 2005 som 2006 generellt sett är lägre jämfört med kommunen och riket. Skolans genomsnittliga meritvärde för år 2006 har dock ökat jämfört med året innan, liksom andelen elever som är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan. Jämfört med de förväntade värden som Skolverkets beräkningsmodell SALSA² anger, ligger Sätmaskolans resultat betydligt över modellvärdets när det gäller såväl meritvärde som andelen elever som uppnått målen i samtliga ämnen.

Inspektionen visar att skolan till viss del analyserar elevernas kunskapsresultat och att dessa analyser ligger till grund för fördelning av skolans resurser. Bland annat analyseras betygsresultaten i årskurs 9 med avseende på könsfördelning, elever som har svensk respektive utländsk skolgång, elever inskrivna i liten grupp eller förberedelseklass samt resultatet av de nationella ämnesproven i årskurs 5 och 9.

Inspektörerna bedömer sammantaget att Sätmaskolans resultat visserligen ligger under kommunens och rikets, men att en viss resultatutveckling har skett under det senaste året. Vissa av skolans analyser ligger till grund för åtgärder skolan vidtar för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Dock måste skolan på en övergripande nivå följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i årskurs 5. Även för de yngre eleverna bör skolan skaffa sig en samlad bild av resultaten.

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

² För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än enbart genom att tillhandahålla de faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambands Analyser - Salsa. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor. SALSA bör användas som ett underlag av flera vid analys av kommuners och skolors resultat.

För att eleverna, enligt läroplanens intentioner, skall kunna ta ansvar för sin egen utbildning, krävs att skolan klargör vilka mål utbildningen har. Inspektörerna konstaterar att många elever inte har någon större kännedom om målen - trots att det pågår diskussioner på skolan om hur målen bör utformas och en hög ambition hos många lärare att informera eleverna om utbildningsmålen. Inspektörerna bedömer att elevernas kunskaper om utbildningsmålen generellt sett behöver förbättras. Även i särskolan bör personalen tydligare informera eleverna om utbildningsmålen.

I Särskolans särskola dokumenteras och utvärderas varje enskild elevs kunskapsutveckling och verksamheten riktar sig enligt inspektörernas bedömning mot måluppfyllelse av de nationella målen. Däremot har särskolan ännu inte skaffat sig rutiner för att rapportera elevernas kunskapsutveckling till skolledningen. Inspektörerna vill dock framhålla betydelsen av att skolledningen skaffar sig en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling.

Normer och värden

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67) råder ett absolut förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling och alla trakasserier måste aktivt bekämpas. När det gäller resultatet av Särskolans arbete med trivsel och trygghet uppger flertalet intervjuade att det i stort sett är lugnt och trivsamt på skolan. Då och då förekommer emellertid konflikter mellan elever; särskilt på rasterna förekommer osämja och så kallat ”skojbråk”. Enligt eleverna finns det områden på skolgården dit de vuxna inte går och där det oftare förekommer konflikter. När det gäller arbetsro i klassrummen uppger eleverna att det oftast är lugnt men att det i vissa klasser kan vara mer oroligt. Detta bekräftas av inspektörernas iakttagelser. En övergripande uppföljning av resultatet av skolans arbete med normer och värden saknas. I särskolan bedöms studiemiljön i klassrummet som i stort sett lugn och trygg. Däremot förekommer enligt lärare och elever vissa konflikter och trakasserier i förhållande till övriga elever på skolan, framför allt under rasterna i uppehållsrummet. Inspektörerna bedömer sammantaget att resultaten av skolans arbete med elevernas trygghet bör förbättras.

Det finns i Särskolan ett väl uppbyggt system för att eleverna skall ha inflytande över verksamheten i stort och eleverna upplever också genomgående att de har stora möjligheter att påverka beslut som rör skolans verksamhet. Via klassråd, elevråd och matråd kan eleverna framföra önskemål om förbättringar och de elever som inspektörerna samtalat med upplever att elevrådet har en hög status på skolan och att elevrådets synpunkter ofta tas tillvara, t.ex. har skolan på elevrådets initiativ inköpt papperskorgar, förbättrat städningen på toaletterna och genomfört förbättringar med skollunchen. Elevrådet har också fått vara med och ha synpunkter på byggandet av en närliggande ungdomsgård. Enligt inspektörernas bedömning har eleverna stora möjligheter till inflytande och ansvarstagande över verksamheten i stort.

Enligt läroplanen skall läraren se till att alla elever får ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. I Särskolan kunde inspektörerna se goda exempel på lektioner hos framför allt de yngre eleverna där de gavs möjligheter att på olika sätt påverka undervisningen, t.ex. genom att de fick välja vad de ville arbeta med under passet Eget arbete eller genom att de fick välja olika intresseområden inom ramen för ett ämnesövergripande tema.

Även bland de äldre eleverna kunde inspektörerna iaktta lektioner där de fick vara med och påverka planeringen av undervisning. Men bland främst de äldre eleverna kunde inspektörerna också se det motsatta, och vissa elever uppgav att det oftast är lärarna som ensam planerar undervisningen. Som tidigare nämnts har eleverna bristfällig kännedom om målen för utbildningen. Detta får konsekvenser för elevernas inflytande över det egna lärandet eftersom det, enligt inspektörerna, är svårt att ha inflytande över lärandet utan att känna till utbildningsmålen. Det är likaså svårt för eleverna att ta ansvar för sitt lärande om de inte ges tillfälle att vara delaktiga i och få inflytande över arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Inspektörerna bedömer därför att detta bör förbättras, framför allt för de äldre eleverna på skolan.

Elevers inflytande och ansvarstagande i särskolan bedöms sammantaget hålla god kvalitet.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Enligt inspektörernas bedömning finns det på Sätterskolan rutiner för att förebygga och förhindra mobbning, trakasserier och kränkningar. Rastvakter och kamratsödjare (så kallade EKISAR) är synliga ute på rasterna och enligt eleverna ingriper de vuxna konsekvent när de ser att bråk eller kränkningar sker. Diskussioner om värdegrundsfrågor förekommer ofta i klasserna, t.ex. på klassräden och i olika tjej- och killgrupper. Även i särskolan pågår dagligen diskussioner om värdegrundsfrågor. Enligt eleverna diskuteras uppkomna konflikter under lektionerna och de flesta lärare tar detta på stort allvar. I de olika arbetslagen finns trivseregler som har arbetats fram av lärare och elever tillsammans och i skolans antimobbningsteam, den så kallade Kamratgruppen, förs diskussioner om hur det förebyggande arbetet kan stärkas. Trots att värdegrundsfrågorna ges stort utrymme i den dagliga verksamheten, bedömer inspektörerna att skolans arbete med att förebygga och åtgärda kränkande behandling behöver utvecklas. Så länge vissa elever upplever att det ibland förekommer kränkningar som de vuxna inte ser, att det finns områden på skolgården där konflikter oftare sker och att det kan vara svårt att få arbetsro på vissa lektioner, behöver värdegrundsarbetet analyseras och förbättras. I särskolan behöver arbetet med att förebygga och åtgärda kränkningar utvecklas i samverkan med övriga skolan.

Vid inspektionstillfället hade skolan påbörjat ett arbete med att ta fram en likabehandlingsplan. I anslutning till detta vill inspektörerna påpeka att den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Inspektionen visar att Sätarskolans likabehandlingsplan vid tillfället för inspektionsbesöket inte har förankrats hos samtlig personal, och att eleverna inte har beretts möjlighet att medverka vid framtagandet. Särskolans personal och elever har inte deltagit i framtagandet av skolans likabehandlingsplan, vilket måste åtgärdas. Inspektörerna vill också påpeka att planen måste innehålla rutiner för hur händelser och åtgärder skall dokumenteras. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS:2007:7).

Innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen

Verksamheten vid Sätarskolan är organiserad i olika arbetslag och inom samma arbetslag finns ibland ett nära och vad som uppges vara ett givande samarbete mellan de olika klasserna. Samarbete mellan arbetslagen är dock mer ovanligt och inspektörerna såg exempel på stora skillnader i arbetssätt och arbetsformer mellan de olika arbetslagen. Överlag finns, enligt inspektörernas bedömning, en stor flexibilitet i organiseringen av skolans undervisning. Tillgång till resurspedagoger möjliggör arbetsformer i mindre grupperingar, liksom samarbete mellan vissa klasser och parallellundervisning i några ämnen. Härigenom blir det enligt lärarna också möjligt att lättare fånga upp de elever som behöver extra hjälp eller särskilt stöd.

Av läroplanen framgår bl.a. att skolan skall sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera samt använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem. Eleverna skall likaså lära sig att reflektera över gjorda erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. I framför allt årskurserna 1–3 ges eleverna, enligt inspektörernas bedömning, goda möjligheter att arbeta utifrån vad läroplanen beskriver och inspektörerna kunde vid inspektionsbesöket se flera goda exempel på en varierad och stimulerande undervisning som gav eleverna tillfälle att använda och befästa sina kunskaper. Även i årskurserna 4–9 kunde inspektörerna se flera exempel på lektioner där diskussioner, frågeställningar och reflektioner användes för att ge elever förståelse och förtrogenhet i de ämnen de läste. Bland de äldre eleverna, framför allt i årskurserna 6–9, kunde dock inspektörerna också se exempel på mer ensidig, och till stora delar faktacentrerad undervisning, som inte gav utrymme för några reflektioner över vad eleverna lärt sig. Enligt inspektörernas bedömning bör Sätarskolan i högre grad, för alla elever, erbjuda en variation i arbetssätt samt återspegla läroplanens kunskapssyn och syn på lärandet, framför allt när det gäller att ge elever möjlighet att använda sina kunskaper i en undervisningssituation.

Den pedagogiska verksamheten i särskolan håller enligt inspektörernas bedömning god kvalitet. Undervisningen är flexibelt organiserad i olika grupper, och arbetssätt och arbetsformer varierar beroende på elevernas ålder och deras individuella förutsättningar för skolarbete.

Individanpassning och stöd

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Inspektörerna har tagit del av några exempel på elevers individuella utvecklingsplaner och bedömer att de har tydlig koppling till kunskapsmässiga och sociala mål. Däremot kan det med fördel tydligare framgå vilka skolans insatser är och hur dessa insatser tar sin utgångspunkt i läroplanens övergripande mål eller ämnenas mål att sträva mot.

Enligt samtliga intervjuade finns i Sätarskolan ett stort antal elever som är i behov av särskilt stöd. Det råder också enighet om att elever i allmänhet får det särskilda stöd de är i behov av. Inspektionen visar att skolan har en stor flexibilitet i det stöd som erbjuds. Elever kan få särskilt stöd dels inom klassrummets ram av klasslärare eller specialpedagog/speciallärare, dels i särskild undervisningsgrupp, språkverkstad, förberedelseklass eller i mindre tillfälliga grupperingar. Studiehjälper på modersmålet erbjuds elever som är i behov av detta. Undervisande personal kan vid behov få handledning av skolans specialpedagoger/speciallärare, kurator, socialpedagog eller skolpsykolog som tillsammans med skolsköterskan också ger stöd till enskilda elever (individuellt eller gruppvis) och familjer. Inspektörerna bedömer att elever som är i behov av särskilt stöd får detta i enlighet med författningarnas krav.

Vid inspektionsbesöket framkom emellertid att rektorn ibland inte deltar i skolans elevvårdskonferenser. Enligt grundskoleförordningen skall rektorn ingå som ledamot i elevvårdskonferensen och möjligheten att sätta någon annan i rektorns ställe får inte användas i den omfattning att bestämmelsen i grundskoleförordningen i praktiken kringgås. I samband med faktagranskning av denna rapport har rektorn meddelat att hon nu deltar i alla elevvårdskonferenser.

Särskolan har påbörjat arbetet med att ta fram individuella utvecklingsplaner för samtliga elever och undervisningen är enligt inspektörernas bedömning anpassad till elevernas olika behov. I inspektionen framkom dock att rutiner saknas för att utarbeta åtgärdsprogram för de elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd. Rektorn måste enligt inspektörernas bedömning ansvara för att åtgärdsprogram utarbetas.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

För utvärdering och uppföljning av de enskilda elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik används bland annat läsutvecklingsschema (LUS), nationella ämnesprov i årskurserna 5 och 9 samt olika diagnosmaterial. För uppföljning och utvärdering i övriga ämnen används portfolio, loggböcker, skoldagböcker och individuella utvecklingsplaner. Uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling på individnivå bedöms sammantaget hålla god kvalitet.

Bedömnings- och betygssamtal förs i olika ämnesgrupper och för att öka likvärdigheten i bedömningarna hjälps lärarna åt att rätta de nationella ämnesproven. Vissa av lärarna deltar i de bedömningsdiskussioner som pågår i stadsdelens ämnesnätverk. Mer sällan förekommer dock diskussioner mellan lärarna i arbetslagen för de yngre respektive äldre eleverna och vissa lärare efterlyser mer grundläggande bedömningsdiskussioner inom och mellan arbetslagen. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning bör förbättras.

Uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i särskolan bedöms sammantaget hålla god kvalitet. Elever inom grundsärskolan har enligt författningarna rätt att få betyg från och med årskurs åtta om eleven eller dennes vårdnadshavare så begär. Intyg skall utfärdas i slutet av varje termin för de elever som inte ges betyg.

Inga elever på Sätorskolan sarskola har ännu efterfrågat betyg och personalen uppger att de känner sig osäkra på hanteringen och bestämmelserna kring betygssättning. Inspektörerna framhåller vikten av att rutinerna för betygssättning i sarskolan tydliggörs för personal, elever och föräldrar.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall en sådan redovisning upprättas varje år. Denna skall innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har uppnåtts. För Sätorskolan finns ett dokument med titeln "Budget, verksamhetsplan och kvalitetsdokument 2007" som är skriven efter en gemensam mall för de kommunala skolorna i Skärholmens stadsdel. Dokumentet har arbetats fram av skolleningen och innehåller till viss del en beskrivning av hur skolan har arbetat för att nå de nationella målen. Där emot redovisas i mindre utsträckning vilka resultat som skolan har uppnått, endast kunskapsresultaten för årskurs 9 finns presenterade. Skollening och personal uppfattar dokumentet som ett otympligt redskap för skolans kvalitetsarbete, varför skolleningen har tagit fram eget måldokument som redovisar Sätorskolan åtaganden och hur man avser arbeta för att uppfylla dessa åtaganden. Även i detta dokument saknas emellertid en redovisning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts. Enligt inspektörernas bedömning svarar inte något av dokumenten mot de krav på kvalitetsredovisning som förordningen anger, varför skolans arbete med denna måste förbättras. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets "allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning".

Trots att inspektionen visar att skolleningen har genomfört vissa analyser av elevernas kunskapsresultat, vilka sedan lagts till grund för åtgärder för att utveckla verksamheten, bedömer inspektörerna att skolans kvalitetsarbete bör utvecklas. Bland annat bör skolans värdegrundsarbete och arbetet med att säkerställa en rättvis bedömning utvärderas och följas upp, liksom elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Sarskolans verksamhet är vid inspektionsbesöket endast några månader gammal och personalen upplever att de fortfarande befinner sig i ett uppbyggnadsskede. De har ännu inte deltagit i något kvalitetsarbete och har inte heller tagit fram rutiner för att sätta upp mål för verksamheten och följa upp resultat. Inspektörerna förutsätter att rektorn ansvarar för att sarskolan kommer att involveras i skolans allmänna kvalitetsarbete och att sarskolans verksamhet och resultat framöver kommer att synliggöras i kvalitetsredovisningen.

Ledning och intern kommunikation

Enligt rektorn finns en tydlig ansvarsfördelning mellan huvudmannen och skolans ledning.

I Sätorskolan har rektorn det övergripande ansvaret för verksamheten i stort medan de två biträdande rektorerna sköter de dagliga ledningsuppgifterna för sina respektive ansvarsområden. Den ena biträdande rektorn sköter det dagliga ledningsarbetet för förskoleklass och årskurserna 1-3 (inklusive fritidshem) och den andra för årskurserna 4-9 samt sarskola. Skolans ledningsgrupp omfattar dels de tre skolledarna, dels åtta arbetslagsledare. Vid inspektionsbesöket framkom att en omorganisering av skolans ledningsfunktioner pågår, där arbetslagsledarna skall få ett tydligare och större mandat att leda sina respektive arbetslag.

Den personal som inspektörerna samtalat med uppger enhälligt att det finns en otydlighet i ansvarsfördelningen mellan rektorn och de biträdande rektorerna samt att det ibland är oklart vem som fattar beslut i vilka frågor. Ofta vänder sig personalen till den av skolledarna som de "känner bäst". Personalen i årskurs 4 och 5 är osäkra på vem av de biträdande rektorerna som har huvudansvaret för deras verksamhet. Rektorn - liksom de biträdande rektorerna - uppfattas dock av personal och elever som väl förtrodda med verksamheten. Enligt inspektörernas bedömning bör ansvarsfördelningen inom skolledningen tydliggöras. Rektorn - och de biträdande rektorerna - bedöms vara väl förtrodda med verksamheten.

Enligt skollagen vilar det på rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. I Sätarskolan pågår förbättringsinsatser på flera olika håll, bland annat med avseende på elevvården, värdegrundsarbetet och en satsning på matematikundervisning på arabiska och sorani. Enligt inspektörernas bedömning tar rektorn ett övergripande ansvar för att driva de pedagogiska utvecklingsfrågorna på skolan. Däremot kan det pedagogiska ledarskapet stärkas med avseende på att undervisningen skall ske i enlighet med läroplanens mål att sträva mot, t.ex. att eleverna ges större möjligheter till inflytande över sitt eget lärande och att undervisningen i högre grad återspeglar läroplanens kunskapssyn och syn på lärandet.

Särskolans personal ingår i det så kallade resursarbetslaget och deltar regelmässigt i arbetslagets och skolans gemensamma träffar och möten. Särskolans personal är införstådd med att det är en av de biträdande rektorerna som är ansvarig för de dagliga ledningsuppgifterna med avseende på särskolan. Trots detta framstår det inte alltid som tydligt i vilka frågor rektorn, biträdande rektorn eller arbetslagsledaren fattar beslut. Ansvarsfördelningen inom skolledningen behöver enligt inspektörerna tydliggöras. Likaså bör rektorns - och den ansvarige biträdande rektorns - förtroende med särskolans verksamhet på Sätarskolan förbättras.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

De elever som går i skolans förberedelseklasser och bedöms vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk, får också sådan undervisning. Skolan har arbetat fram en arbetsplan för undervisningen liksom bedömningskriterier för bedömning av elevernas kunskaper i årskurs 3. När eleverna lämnat förberedelseklassen och ingår i de vanliga klasserna har dock undervisningen i svenska som andraspråk karaktären av stödundervisning. En gång i veckan får då eleverna undervisning i svenska som andraspråk medan de vid övriga tillfällen får vanlig svenskundervisning. Betyg sätts i förekommande fall i svenska som andraspråk, men eleverna får inte alltid kännedom om detta i förväg.

Inspektörerna vill framhålla att svenska som andraspråk är ett eget ämne med egen kursplan och skall anordnas i stället för undervisning i svenska för de elever som behöver det. Inspektörerna bedömer att rutinerna kring vilka elever som ges undervisningen i svenska som andraspråk måste förbättras så att alla elever som bedöms ha behov av sådan undervisning också får det.

Enligt skollagen skall undervisningen vara avgiftsfri. I Sätterskolan har skidresor tidigare arrangerats till Idre för en kostnad av cirka 2000 kronor som en del av skolans friluftsdag. Sådana resor är att betrakta som en del av undervisningen vilket strider mot skollagens bestämmelser. Rektorn har i anslutning till faktagranskningen av denna skolrapport meddelat att årets skidresa ställts in och liknande avgifter fortsättningsvis inte kommer att tas ut.

Enligt grundskoleförordningen skall eleven få undervisning i modersmål om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven. Inspektionen visar att Sätterskolan erbjuder modersmålsundervisning till elever som talar annat modersmål än svenska. De föräldrar som inspektörerna intervjuade påtalade dock att barnen inte alltid erbjuds rätt språk. Barn från arabisktalande länder erbjuds i vissa fall undervisning i ett språk som enligt föräldrarna inte utgör dagligt umgängesspråk och inte är barnets modersmål. Enligt inspektörernas bedömning måste skolan säkerställa att elever med annat modersmål än svenska erbjuds undervisning i det språk som utgör elevens dagliga umgängesspråk.

I sätterskolan – liksom i grundskolan – skall elevens val erbjudas eleverna. Detta görs inte i Sätterskolans sätterskola och personalen var inte införstådd med detta krav. Inspektörerna bedömer att elevens val måste erbjudas. I övrigt bedömer inspektörerna att eleverna ges den utbildning och de valmöjligheter som skall finnas enligt författningarna. I anslutning till faktagranskning av denna skolrapport meddelar rektorn att skolan nu fattat beslut om att elevens val framöver kommer att erbjudas sätterskolans elever.

Personal

Den personal som finns i Sätterskolan har med få undantag utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Personalens tillgång till kompetensutveckling bedöms i stort sett som god. Skolan har t.ex. fått medel via Kompetensfonden för matematikutveckling och för kompetensutveckling i tvåspråkiga barns lärande.

Under denna rubrik har även skolledningens utbildning, sakkunskap och erfarenhet bedömts liksom även deras tillgång till kompetensutveckling. Inspektörerna har bedömt att tillgången inom dessa områden är god.

Personalen i Sätterskolans sätterskola har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Personalen har efterfrågat handledning samt kompetensutveckling med avseende på sätterskolans problematik. I anslutning till faktagranskning av denna skolrapport meddelar rektorn att detta nu har genomförts för sätterskolans personal. Inspektörerna framhåller vikten av att bristerna i personalen kännetecknas om de författningar och bestämmelser som reglerar sätterskolans verksamhet, t.ex. betygssättning, åtgärdsprogram och elevens val, åtgärdas.

Materiella resurser

Under ovanstående rubrik har resurser såsom böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel samt läromedel, datorutrustningen och lokalerna bedömts. Inspektörerna har bedömt att de materiella resurserna gör det möjligt att genomföra utbildningen, utan att ge ytterligare kommentarer i denna rapport. Detta gäller även särskolan.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Elisabeth Ritchey

Inger Tinglev